

چکیده

زمینه و هدف: دیابت تیپ دو، ترکیبی هتروژن و پیچیده از شرایط متابولیک با سطوح بالای گلوکز خون می باشد و ناشی از دو حالت مقاومت به انسولین یا کمبود انسولین است. برخی مطالعات نشان دهنده افزایش سطح گاسترین در پی تجویز PPIs ها بودند که در پی آن باعث بهبود وضعیت گلیسمیک و افزایش محتویات انسولینی پانکراس می گردند. لذا هدف این مطالعه بررسی اثرات پنتاپرازول بر کنترل قند خون بیماران مبتلا به دیابت تیپ دو می باشد.

مواد و روش کار: در این مطالعه کارآزمایی بالینی دو سویه کور، ۴۰ بیمار مبتلا به دیابت تیپ دو با مصرف داروی خوراکی پایین آورنده قند خون و سطح HbA1C کمتر از ۸,۵٪ در دو گروه ۲۰ نفره بررسی شدند. بیماران به مدت ۱۲ هفته تحت درمان با دارونما و یا قرص ۴۰ میلی گرمی پنتاپرازول به صورت روزانه در دو نوبت قرار گرفتند. سطح گلوکز، HbA1C، انسولین و گاسترین سرمی پیش از شروع درمان و پس از درمان اندازه گیری و ثبت شد.

نتایج: میانگین قند خون ناشتا در گروه مداخله و کنترل در ابتدای مطالعه به ترتیب برابر $164,6 \pm 11,3$ و $138,5 \pm 4,6$ میلی گرم بر دسی لیتر و در انتهای مطالعه برابر $126,5 \pm 3,8$ و $151,2 \pm 9,4$ میلی گرم بر دسی لیتر بود. در بررسی درون گروهی، کاهش قند خون ناشتا در گروه مداخله و افزایش آن در گروه کنترل مشاهده شد. این تغییرات درون گروهی در گروه مداخله از نظر آماری معنی دار بود ($P = 0,001$). در بررسی بین گروهی نیز در پایان مداخله، دو گروه از نظر آماری دارای تفاوت معنی دار بودند ($P = 0,02$). میزان کاهش HbA1C در

گروه مداخله و کنترل در پایان مطالعه به ترتیب برابر ۱۰,۲۵٪ و ۵,۱۲٪ بود، ولی این کاهش در گروه مداخله از نظر آماری معنی دار بود ($P = ۰,۰۱$). میانگین γhpp در گروه مداخله و کنترل در ابتدای مطالعه به ترتیب برابر $۲۳۳,۵ \pm ۱۵,۹$ و $۱۸۹,۱ \pm ۱۳,۰۱$ میلی گرم بر دسی لیتر و در انتهای مطالعه برابر $۱۶۲,۱ \pm ۷,۶$ و $۲۰۳,۸ \pm ۱۳,۲$ میلی گرم بر دسی لیتر بود. در بررسی درون گروهی، کاهش γhpp در گروه مداخله و افزایش آن در گروه کنترل مشاهده شد. این تغییرات درون گروهی در گروه مداخله از نظر آماری معنی دار بود ($P < ۰,۰۰۰۱$). در بررسی بین گروهی نیز در پایان مداخله، دو گروه از نظر آماری دارای تفاوت معنی دار بودند ($P = ۰,۰۰۰۹$). میانگین انسولین پلاسما در گروه مداخله و کنترل قبل از مداخله به ترتیب برابر $۸,۱ \pm ۱,۲$ و $۹,۹ \pm ۲,۴$ $\mu\text{m/ml}$ و بعد از مداخله برابر $۱,۳ \pm ۱,۰,۲$ و $۱,۴ \pm ۱,۰,۷$ $\mu\text{m/ml}$ بود. بعد از مداخله در هر دو گروه افزایش در میزان انسولین وجود دارد (در گروه مداخله و کنترل به ترتیب برابر ۲۰,۵٪ و ۸,۰۸٪)، ولی این افزایش در گروه مداخله از نظر آماری معنی دار بود ($P = ۰,۰۰۳$).

نتیجه گیری: بر اساس نتایج مطالعه ما، مصرف پنتاپرازول با کاهش در میزان قند خون ناشتا، γhpp و $\text{HbA}1\text{C}$ و افزایش سطح انسولین و گاسترین، دارای تاثیر مثبت در بیماران دیابتی نوع دو می باشد. لذا در این مطالعه تاثیر معنی داری از مصرف پنتاپرازول در بیماران دیابتیک تیپ دو مشاهده گردید.

کلمات کلیدی: دیابت تیپ دو، پنتاپرازول، سطح قند خون ناشتا، گاسترین، انسولین